

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шлук. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зол., Швейцарії 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Ко-
сарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.—
Зима адреса 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні: 29-24.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Європейська акція проти голоду на Україні.

Женева, 28. серпня 1933.

Не зважаючи на всі заперечення більшо-
вицької преси та заходи московського уряду,
факт жорсткої голодової катастрофи на Україні
в цілій Європі загально відомий. Вістками та
статтями про голод на Україні повна не лише
німецька, а й французька, швейцарська, бель-
гійська, австрійська та інша європейська преса.

До поширення відомостей про голод на У-
країні причинилась найбільше німецька преса
тому, що на півдні України є численні німецькі
колонії, частина населення яких також ви-
ступила наслідком голоду, пошеких ведуть та за-
судили, як і на півдні України. У Німеччині розви-
нулася в останній часі грандіозна допомогова
акція при підтримці уряду. Всі допомогові та
добродійні установи з'єдналися під проводом
центральної організації „Brüder in Not“ (Berlin,
W. 35, Corneliussstrasse 4 b.) яка провадить точ-
ну реєстрацію всіх поданих адрес голодних та
зобов'язує про справедливий поділ пакетів з поживою.
Оскільки українське населення, що сусидує з
німцями, може користуватися безпосередньою
допомогою чи лише організаційним апаратом
Німеччини, тимчасом, на жаль, не власне. У
всьому випадку така допомога в засаді можли-
ва в першу чергу для українських протестант-
ських септантів, „штундистів“, яких в ще досить
на півдні України.

Європейська преса, зацікавлена голодом на
Україні не лише з погляду гуманності, почасти
і просто сенсаційності цього явища, а й з по-
гляду політичного. Про голод пишеться у бага-
тьох випадках поруч з загостренням українсько-
московської боротьби та останніми подіями в ме-
жах комуністичної партії України. З низки та-
ких статей особливо помітною є передача в
„Журналь де Женев“ — „Україна невральгічний
пункт“.

Не зважаючи на всі старання московської
еміграції використати голодову катастрофу на
Україні для своїх партійних обрахунків з біль-
шовиками, в європейській пресі все аскравіше
зазначається національно-політичний підклад
голоду на Україні. До цього причинюються всі,
що хочуть дати європейському читачеві об'ек-
тивне представлення голоду в межах СРСР.
Союз боротьби проти III. Інтернаціоналу під
проводом досить відомого п. Обера видав малу го-
ловку районів, подібну мапу содав часопис
„Правдський Лист“, як одна так і друга досить точ-
но покривається з етнографічною мапою Укра-
їни. Виразне зазначення того, що від голоду тер-
плять майже виключно Україна та сусідні з нею
райони з немосковською людністю може мати
поважне значіння для української справи на
міжнародному терені. Голод у Московщині був
би її внутрішньою справою; голод на Україні є
азовичом Московщини, поповненням у межах чу-
жої, допозеної нації, який при нормальних ін-
тернаціональних відносинах мусів би довести до
гострої інтервенції великих держав.

Тимчасом мусимо намагатися, щоб впли-
вовий впливового по своїм розмірам в історії зло-
щину винищення мільйонів людей, жінок і дітей
московським урядом на Україні причинилася
борон до організації поважнішої інтернаціональ-
ної допомоги нещасливій Україні. А для цього
треба передовсім подбати про те, щоб голодні на
Україні довідалися про те, що світ знає про їх
судові муки та копає. Українські органі-
зації допомоги голодним в краю та за кордоном
тосинні негайно перевести реєстрацію всіх при-
йнятих адрес на Великій Україні та доповнити
відомості про став рятункової акції поза межа-
ми СРСР. При цьому треба подати адреси україн-
ських допомогових комітетів у Галичині, Буко-
вині, Чехословаччині та по різних європей-
ських осередках, а також адреси інтернаціональ-
них допомогових установ. Коли навіть лише не-
значна частина цих листів дійде до адресатів, то

вістка про допомогову акцію за кордоном розві-
деться дуже швидко по цілій Україні. Побова-
тися переслідував відбирачів цих листів біль-
шовицькою владою нема чого, бо від голоду за-
гинуло більше людей, ніж через заслання та
розстріли.

Головним ворогом і небезпечкою для україн-
ського населення, для якого голод робиться по-
стійним лихом, є завад енергії та цілковита
апатія, що не дають йому змоги все ставити на-
лежний опір московській владі та боронити на-
лежно останній кавалок хліба. Треба сподівати-
ся, що оскіа принесе приватні тимчасову пе-
рерву голодової катастрофи та збільшить відпор-
ність українського населення. І цей час треба
використати, щоб поширити зв'язки з Великою
Україною, поширити там свідомість того, що у-
країнці поза межами більшовицького пекла не
забувають на своїх братів та працюють над по-
рятунком для них.

Рух протесту проти винищення українського
народу Московщиною, що шириться тепер по
Галичині та Буковині, не полишає сумніву, що
українське населення цих земель зробить все
від нього залежне, щоб помсти страдальній
Україні. Але убогі засоби цього населення ще
зменшують потреба підтримати і ближніх земляків,
що терплять від світової кризи та останніх жив-
лових нещастів. А чим більший браз власних за-
собів, тим пильніше повинні старатися чільні

українські допомогові організації виявляти зго-
дності з інтернаціональними гуманітарними уста-
новами та відповідними інституціями поодиноких
держав.

З огляду на те, що в дорозі до цього стоїть
багато правних, організаційних та інших пере-
шкод, мусить повстати за кордоном можливо
скорше відповідальний зв'язковий осередок з
двобічним характером діяльності, що утриму-
вав би з одного боку зв'язки з краєвими чини-
ками, а з другого боку з чинниками інтернаці-
ональними в поодиноких державах. Пекучість по-
треби такого відповідального зв'язкового осеред-
ку ілюструє між іншим заява про утворення
„Українського Червоного Хреста“ в Брюсселі,
який, очевидно, не має ані вживання з боку дій-
сного Інтернаціонального Червоного Хреста, ані
представництва з боку відповідальних краєвих
чинників. Звертаючись до Інтернаціонального
Червоного Хреста ризикуюмо тепер дістати від-
повідь — Ви ж маєте свій Червоний Хрест. Не-
безпеку повстання подібних есентуально конку-
ренційних емігрантських фірм маємо і в інших
європейських осередках, а небезпеку що може
усунути лише утворення відповідального укра-
їнського осередку за кордоном та консолідація
навколо його цілої акції на міжнародному
терені.

Не треба забувати того, що кожний непослі-
пний невідповідальний український крок на між-
народнім терені може мати такіж: фатальні на-
слідки для голодного населення Великої Укра-
їни, як і бездіяльність та неоправдана втрата
часу.

М. Дамько.

Що це таке --- проблема „національного проводу“.

III.

Потреба зрозуміння взаємної ваги частин нації. — „Округлий Стіл“. — Всеукраїнський
Світовий Національний Конгрес. — „Центральна“ і „Мала“ Рада та постійний провід.

Кажучи про нерозуміння ваги всеукраїн-
ської роботи, нікого не хочемо обвинувачувати,
лише стверджуємо факти. А факти ці не є на-
слідком злої волі, тільки певної психології, я-
ка формується десятиліттями і змінюється не за од-
ним рік. Сьогодні уже найвищий час для рішучої
зміни психології і поглядів з обох боків. Сьо-
годні треба перестати лише деклямувати про
сообщність. Наддніпрянська еміграція, що не
збільшується, а зменшується, бо старіє і зми-
рає — мусить погодитися з тим, що лише міль-
они народу по цей бік Збруча, які не мають,
а все ростуть, є справді певною і реальною ба-
зою в боротьбі за визволення Великої України.
Знову, Україна по цей бік Збруча мусить глиб-
ше перевести свідомість, що подішення її си-
туації тісно зв'язане з розвитком волі на Вели-
кій Україні. Обіж разом частини української те-
риторії мусять прийти до пересвідчення, що
стратегія і тактика визволення вимагає най-
ближчої участі в цій ділі всіх національних сил,
деб вони не були, особливо, коли ці сили нахо-
дяться поза межами політичного утиску і ма-
ють розв'язані руки. Історія визволення народів
вчить, що дуже часто ці малі числом, але візні
національні сили відігравали в боротьбі рішучу
ролю і були тим грамом, що перехилила її те-
рези.

Тому-то „за круглим столом“, поруч Вели-
кої України, мають засісти Галичина, Буковина,
Підкарпаття, Волинь, Бесарабія, Полісся та
Холмщина, мають засісти представники емігра-
ції із Північної Америки, Канади, Бразилії, Ар-
гентини, Далекого Сходу й великої української
європейської та світової еміграції.

А, засівши так і представляючи велику укра-
їнську націю, з величезними далекосягними пла-
нами будівництва державного, політичного, е-
кономічного та культурного, ми зі здивуванням
побачимо, що справа створення усенациональ-
ного центру не передовсім справа поборення на-
шої географічної віддалі та розкиданості, а не-
ідеологічного розпорощення, бо перед лицем

величі завдань справді поважних, життєвих, не-
відкличних зблизнуть і стануть мізерними та
смішними різні ніби ідеологічні розходження,
підшиті, як завжди, особистими амбіціями.

Якже може створитися такий орган — от-
сей всенациональний провід чи центр?

Отже відповідаємо: для цього мусить бути
скаликаний Всеукраїнський Світовий Національ-
ний Конгрес.

Цей конгрес, зложений з представників у-
сіх українських територій, земель, колоній, о-
середків та еміграції, конгрес, на який зійдуться
представники українського народу з цілого
світу, буде компетентний розгледити україн-
ську проблему у всій її величчї і складності.

Тут вирине, звичайно, ціла низка питань:
з кого Конгрес має складатися, на які засоби, у
якому місці, як подивляться на це ті держави,
в межах яких перебувають українці і т. д. і т. д.
Але всі ці питання потребують окремого обго-
ворення і ми їх сьогодні лишам на боці. Ска-
жемо лише одне: при бажанні, при добрій во-
лі, при чесному, справді патріотичному підході
до справи, — всі труднощі — політичні, фінан-
сові, організаційні і т. д. будуть усунені. Треба
лише почати цю справу, — справу дійсно все-
народнього значіння — і ми побачимо той енту-
зіазм, ту жертвенність, які вона викличе серед
цілого українського народу. Це буде справді ве-
ликий політичний крок, крок епохального зна-
чіння, який започаткує нову еру.

Але про самий Конгрес, про всі питання з
ним зв'язані, — треба говорити окремо: це спра-
ва занадто велика. Тутже зазначимо лише ко-
ротно, що таке дасть нам, українцям, Конгрес
по лінії нашої національної самоорганізації. От-
же, передовсім, Конгрес, очевидно, владість за-
кон про якийсь всеукраїнський „на території-
альний“ національний парламент, або, інакше,
„Центральну Раду“, як постійну установу, до я-
кої будуть збиратися депутати всьох, де лише ме-
шкають українці і де це буде можливо. Цей
парламент буде збиратися систематично і буде

Хто хоче навчитися доброті української літератури, ви, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче дізнатися, як де говорить український народ, той має сплатити ПЕРЕДПЛАТИТИ

Науково-популярний місячник „Рідна мова“
присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.
Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГНЕНКО.
ПЕРЕДПЛАТА: 6 зол. річно; 3 зол. піврічно, 1,50 чверть-річно. За границею 1 амер. долар. Коміто чекове П. К. О.
число 27110. — Адреса Редакції в Алімдієстрі, 10.
Warszawa, Stalowa 25. m. 10.
Нові передплатники одержують журнал від 1. ч.

легко перевести, але в першу чергу треба ширше
світи московський уряд допустити до інтерна-
ціональну допомогу. Це могли би зробити на-
приклад Злучені Держави, поставивши умовою
ОРОР в залежність від допущення допомоги го-
лодним на Україні. Знов-же церква римлян і
роісповідань моглаб найскорше одікнути на-
сумління громадянства Америки і одікнути на-
сповукати уряди великих держав і Європи
для порятунку загрожених смертю українців
селення України.

Свої спостереження самовидець нової української руйни закінчує страшним пророцтвом: якщо коли помочі не буде, то протягом зими та весни 1933-34 року вигине щонайменше двох третин населення, як цього року. Цьогоріч же втрати обчислює він на десять мільйонів осіб.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА)

ЛЬОНДОН, 1. 9. ПАТ. Спеціальний комітет під проводом проф. Альберта Айнштайна організував тут „бровову книгу“ в справі протижидівського терору в Німеччині. З документів, які містить книга, виходить, що від березня до травня 1941 року вбили 500 осіб. З приводу цієї книги лондонська преса принісєть статті, що атакують Гітлера та його рєжім. У зв'язку з тєм провідники англійських незалежних соціалістів втервенювали вчєра у міністра закордонних справ Саймона, який обіцяє зайнятися тєєю справою.

БЕРЛІН, 1. 9. ПАТ. Комуністи вивільняють останніх днів незвичайно живу діяльність у Гамбурзі та інших ганзейських містах, поширюючи масово летючки та організуючи тайні групи. У часі останньої патінки в Гамбурзі арештовано 30 осіб. Одночасно повідомляють з Хембургу про ревізії й арештування серед комуністів. У 25 арештованих 11 осаджено у в'язниці. У Берліні будуть судити 7 арештованих комуністів під закидом грабункових нападів.

А варто поцікавитись. „Замчись — горі висока, навіть для старшого дослідника старіни доступна. Видратались легко, а подрали в землі напевно виплатилося би. Ще чинились сліди валів, дозду, замкового посядця цілі гори цегли, старої добре випаленої і з якими знаками. Розбиває цю цеглу господарська рука власника гори, селянина і в а Божі наші за десять-двадцять літ розбіє до чиста. Може й не князя цегла, але напевно старезна. Зип під землею, скриті перед оком прогукують мисливого і... власника землі напевно дивилися якісь мури, пивниці, а може й ще дешо. Дока-

Пробне розбродження.

ПАРИЖ, 1. 9. ПАТ. Як повідомляв „Ажандо Економік е Фінансієр“, президент Рузвельт має пропонувати європейським державам проект пробного розбродження. Норман Дейвіс має підтримати цей проект спеціальним письмом президента З. Держав до прем'єрів Даладієра, Мекдональда і Муссоліні. Пробне розбродження обчислене на три роки, причому передбачена спеціальна міжнародна контроль. Європейські держави згідно з планом Мекдональда мали би зрестися офіційних зброєнь.

ПАРИЖ, 1. 9. ПАТ. Заву Нормана Дейвіса, що американський уряд готов трактувати справу розбродження належно й окремо від справи воєнних догів, коментують живо у французьких кругах. Вміна непрямого становниці З. Держав може потягнути за собою на думку преси поважні наслідки. На кінець п. м. преса заповідає виїзд до Вашингтону англійської делегації задля переговорів у справі догів.

Бої в Туркестані.

З китайського Туркестану повідомляють, що там розпочалися заваїті бої між племенами Кіргіза і місцевим населенням. Кіргізи заняли стару ділянку Кашгару, наслідком чого місцеве населення, побоюючись різні та грабунків, перевеслося до нової ділянки, що є досить укріплена. В боях агинувло 150 осіб.

Звірства короля Іраку.

Як довідуються англійська преса, на Кипр прибув депортований з Багдаду асирійський патріарх, Мар Шімун, який у розмові з представниками преси висловив під адресою короля Іраку Файсала низку поважних обвинувачень. Він зазначив, що король Іраку в значній мірі несе відповідальність за різню, в часі якої впало кілька десятків асирійців. За його намовою проводилися руху проти асирійців станули два зреловані курдські ватажки. В Семелі збито 325 осіб, жінок, дітей і старців, а в інших селах по-верх 500. Протиасирійська акція не тільки не зменшується, завпаки грозить загиніти цілого народу.

Патріарх Мар Шімун був теж в'язнений три місяці в Багдаді. Він був би не покинув краю, щоб не те, що хотів знайти змогу представити асирійську справу Союзові Народів.

Вміли красти.

З Гаваї повідомляють, про величезні фінансові зловживання б. уряду Машада. Слідство викрило, що б. диктатор разом зі своєю кількою аферантами вкрали 26 мільйонів доларів з грошей, призначених на публічні роботи.

ють цілі віки і — виглядає — ще довго будуть аримати, аж Наукове Товариство роздобуде і на те трохи грошей, а Василянський Монастир у Львові винімає княжу гору за кілька моргів поля.

Може ще я (коли проживу довго!) діждуся розкопок на „Замчиці“ та викупу тієї гори від приватного власника, а після того якоїсь стілевої каплички. Здалась би вона дуже, хочби з огляду на село Спас, яке має чотири родини латинників і гарний костюлок та 96 родин греко-католиків і... місце на каплицю.

Але зійдін, Шановні Читачі, з гори, бо сонце припікає, а в долині блискотить золота стяжка. Числіра і кличе і запрошує і манить до себе, обмита в хрустальних його водах черчанську боровину. Біля залізничного шляху вирила ріка глибоко, там шубовснено з головою, тільки зашумить за нами. Змиває чиста, холодна вода не тільки боровину, але весь великоміський копін, не тільки з тіла а й з душі. Скачеш, обполо-чешся і вже забув, що відпустка ось-ось кінчиться, що перед нею і по ній прийдеється знову жити підлий божий рік атмосферою львівського ринку, маючи перед очима трохи побі-асний ратуш і добре закончений магістрат.

Після купелі — велика і тяжка праця: вишукати для пугача обід. Мій господар тримає в квітці величезного гірського пугача, що має такий сам влетити завісін як я по купелі і треба йому доставити їжу. „Меню“ складається з ворон, сорік, а коли нема ні одних ні других (розумні бестії і тікають на пів кілометра!), то бодай кілька воробців.

Дивився я як він ті воробці їсть і з дива не міг вийти: возьме в дзьоб, оберне зручійшим сімцем і ковтє — разом з пір'ям. Як киндзі зі слинками, чи малі вареники. Ех! Здається такий пугач і в Львові. Є в нас багато різних вороб-

ДО ГОСПОДАРСТВА — МИЛО!

До волосся — Шампон!

Звичайне мило надається до потреб домашнього господарства, зате волосся вимагає постійного плекання. Вживайте до миття волосся спеціально до тої ціли призначеного Шампону Еліда, лагідного і під гарантією вільного від соди.

Шампон Еліда доступний для кожного: і пачка ви-старчає на два рази.

SHAMPOO ELIDA

На допомогу жертвам повені.

Комунікат ч. 4

Краєвий Комітет Допомоги Жертвам Повені подає до відома, що він існує як окрема організація, діставши на це дозвіл влади, а тому від тепер вже не є „Секцією Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар“.

Рівночасно подається до відома, що досі засновано Повітові Комітети Допомоги Жертвам Повені тільки у 8 повітах, а то: Галич, Любачів, Стрий, Надвірня, Перемишль, Тереховля, Калущ і Рогатин. У інших повітах досі таких Комітетів не засновано і тому звертаємося ще раз зі зазивом до Громадянства тих повітів, щоб такі комітети негайно заклали та приступили до праці.

Краєвий Комітет Допомоги Жертвам Повені має досі повідомлення про шкоди в 14 повітах та 77 місцевостях. У деяких місцевостях населення вже голодує, а це положення гіршає з кожним днем. Відчувається негайна потреба збіжжя, муки, круп, бульби, а далі одежі та грошей. Видатна допомога широких мас нашого громадянства є конечна і то в скорому часі.

Тому звертаємося з горячим зазивом до всіх, які відчують небувалу нужду потерпілих від повені, щоб би бодай дрібними лептами старалися зменшити горе нещасливих.

Подаємо до відома, що наші Впр. Ординарії у Львові та Перемишлі дали дозвіл на творення Парохійських Комітетів Допомоги Жертвам Повені. Дозволу від Впр. Ординаріату в Станиславові сподіємося кожної хвилини. Тому звертаємося до Всч. Отців Парохій, щоб такі Комітети по парохіях творили та зарядили збірки одежі і продуктів по селі, а грошові збірки в церквах.

Подаємо до відома, що до тепер зміг Комітет дати тільки невелику допомогу у три райони, а саме для району Галич — 500 зол., для району Комарно — 300 зол., та для одної місцевості в повіті Бучач (через П. К. Д. Ж. П. в Галичі) — 100 зол. Це така мінімальна допомога, що допоможе голодуючим перебути кілька днів. Однак скупі пожертви досі не дають можливості розділювати більших допомог.

Пригадуємо, що збірки продуктів та одежі належить переховувати на місці та повідомити про них Діловий Комітет. Грошові датки належить пересилати до Центробанку, Львів, вул. 3. Мая 15, з допискою „для жертв повені“.

Кличемо, ще раз: Не забувайте за жертви повені!

За Діловий Комітет Допомоги Жертвам Повені (Львів, Ринок 10/II):

Голова: о. В. Лищиняк в. р., Секретар: Инж. д-р Е. Храпливий в. р.

Чи Ви стали вже членом Українського Т-ва Допомоги Інвалідам у Львові? Місячма вказка 50 сот.!

Порозуміння збіжжиз держав.

ВАШИНГТОН, 1. 9. ПАТ. З міродатних кол інформують, що між Канадою, З. Державами, Аргентиною й Австралією прийшло до порозуміння в справі експорту збіжжя на таких основах: До 31. липня майбутнього року згадані держави зобов'язуються не переступати в експорті збіжжя: Канада 200 мільйонів бушлів, З. Держави 47, Аргентина 110 й Австралія 105 мільйонів бушлів.

Секретаріят Малої Антанти.

З днем 1. ц. м. почав урядувати в Празі постійний секретаріят Малої Антанти, що буде мати осідок по черзі в тій зпоміж трьох столиць, де відбувався останній з'їзд трьох міністрів закордонних справ: Чехословаччини, Румунії та Югославії. Завданням секретаріату буде м. ін. виладити історію Малої Антанти від часу її повстання.

З польської преси.

Проти польсько-совітської приязни.

Варшавський „Бунт Молодих“ звертає на себе щораз більше уваги ясним підходом до ріжних актуальних проблем та темпераментністю публіцистичного стилю. У попередньому 44. числі ми читали обширну рецензію п. Адольфа Бохенського на книжку ендека Гетриха про українців і українську проблему. Та рецензія може послужити зразком, як — без особистої лайки — у чемпій формі та річевими аргументами можна протиставити „зничити“ без решти. Автор виявляє одночасно у тій рецензії велике знання української історіографії та політичної літератури.

В останньому 45-му числі „Бунту Молодих“ звертає увагу вступна стаття п. Олександра Бохенського п. н. „Ні, ми не є приязні з Більшовією“. Ця стаття — це білий крук у польській публіцистиці, яку цілком запаморочило русо-і совітофільство та яка в тому русофільстві з головою пірнула. Ось що пише автор:

Пав Радек Собельзон, родом із Тарнопа, був у колиськи більшовизму. Творив і шпирив більшовизм у пелюді, коли вбито в Росії ок. 2 мільйони людей. Творив, шпирив і боронив пером більшовизм у часі, коли готувалися панувати над цілим світом. Іхав з більшовицькою армією як будучий управитель московської провінції до Ломжі і Радзівіла. Кілька тижнів тому написав передмову до польської більшовицької літератури Каміньського, в якій пояснює, чому та література потрібна: „треба мати своїх ворогів, — каже — щоб можна їх бити“. Потім Радек іде як гість до Польщі. Його вітає на ліриці ряд визначних достойників. Є бенкети, прийоми, шампан, тости. Кожне його слово підхоплює та мериш розповсюджене наша преса. Дуже багато часописів уважає, що живе у приязні з Більшовією. Ні, ми не є у приязні з Більшовією...

Більшовія, це не націоналістичний феномен. Російські більшовики не мріють, як москалі царату, про

панування над Вільном, Львовом чи Варшавою. Більшовики, це релігійно-містичний рух, якого цілю — підбій цілого світа. Союзниками Совітів не є всі москалі. Союзниками Совітів є всі — які численні! — явні і скриті комуністи всіх народностей. Ціла молода генерація Польщі і Франції виховувана у дусі пацифізму й обридженні зброї. (Це вже не дуже відповідає правді — прим. Ред.). Ціла молода Росія в годівана одєю думкою, одним призначенням — зачінної, підбійної боротьби, яка моглаб поширити комунізм на всі народи. Так, як давніше невідомий їм хотіли нести щастя людскості всупереч її власній волі, так нині десь на 600 км. від Варшави направляють нові мінчари, нові спариски...

Наша державна рація не допускає до зближення з Совітами. Але поза державною рацією і понад нею бунтується проти приязні з Більшовією елементарне почуття добра і зла, якщо за останніх 15 літ життя не воєсім його в нас убило...

Потім, видно, слідують дуже прикрі уваги про постулати й почуття тих елементарних прав бо — яких 30 рядків підлягло конфіскації. Кінчається стаття таким зворотом:

Шонебудь писала я казала наша мудрагельствующа і перекупна преса, нині ми самі промовляємо в ім'я совісти Польщі! Ми не є з Більшовією! Не будемо з Більшовією! І не тільки для нас потрібна ця заява. Для нещасної України, для героїської Грузії, треба, щоб хтось сказав вікні те, що всі думають: ми не є і не будемо з Більшовією!

Просимо Вп. Передплатників не передержувати у себе поштових складанок ані не нищити їх, бо вони коштують гроші, а негайно вислати передплату.

Добре і здорове молоко - це джерело здоров'я людини.

Відживана вартість молока.

Загально відома річ, що молоко належить до ідеальних під кожним оглядом кормів для людини. Передовсім воно має в собі:

- 1) всі хемічні складники, потрібні до піддержання і розвитку людського організму,
- 2) всі вітаміни, необхідні для правильного існування людського організму.

Крім цього згадані складники знаходяться в молоці в найдоступнішій і легкозасвоюній формі. Через те молоко поручають не тільки ніжним організмам дітей, але попросту як лік для хворих і немічних старців.

Побіч великої відживної і легкозасвоюної вартості молока, безспірним фактом є те, що в молоці купуємо ці відживні засоби розмірно найдешевше зпоміж усіх найважливіших кормів. Приймаючи за основу теперішні риночні ціни харчевих продуктів, треба ствердити, що за 100 теплових калорій у молоці платимо на половину дешевше, ніж у ріжного рода м'яса; нпр. у телятині коштує 100 калорій утворює більше, ніж у молоці. Одиноко в хлібі коштує 100 калорій дещо менше, ніж у молоці, хоча при тому треба заважити, що вартість людського корму не можна оцінювати тільки на підставі самих калорій, а лише треба теж мати на увазі справність поодиноких складників, обсяг вітамінів і білка. До цього треба додати, що в білках молока є 15 відс. молочного альбуміну, який біологічно причислюється до найвартніших білків зпоміж усіма відомими.

Щоби краще ясувати відживну вартість молока, досить згадати, що нпр. 1 л. молока має ту саму відживну силу, що пів кг. худого чоловічого м'яса, або 9 яєць.

Здоровельне значіння молока.

Незрівняно висока відживана вартість молока має тільки тоді своє значіння, коли йде у парі із його здоровельним станом. Лихе молоко може споживачеві більше зашкодити, як помогти. Діло в тому, що молоко є рівночасно найкращим підложжам для розвитку всякого рода дрібнотворів — бактерій, в тому числі шкідливих для людського організму. Бактерії, що попадають до молока, коли не перестерігаємо чистоти, починаючи від удою аж до передачі його консументові, розвиваються і помножуються при сприятливих для себе відносинах попросту жахливо швидко. Вистарчить згадати, що при виїмково корисних умовах (в теплім і сирім молоці) число бактерій подвоюється

приблизно що 3 минут. Який це має наслідок, вказує найкраще таке обчислення.

З одної бактерії повстає (при виключенні всяких перешкод): по годині 4 бактерії, по 2 годинах 16 бактерій, по 3 годинах 64 бактерій, по 8 годинах 65.534 бактерій, по 15 годинах 1.074 мільйонів бактерій.

Зваживши те обчислення, стане кожному ясно, що докладні наукові дослідні ствердили пересічно вже в 1лм³ риночного молока приблизно 2 і пів мільйона всякого рода бактерій!

Ціле нещастя в тому, що ці бактерії це виїмково маленькі живі істоти, звичайно з розміром 1/1000 мм величини, яких голим оком за-

„Маслосоюз“ завів уже в своїх заведеннях у Львові зразкову пастеризацію доброго молока та продає його в оригінальних пляшках по всіх своїх крамницях і доставляє до дому. Просимо всюди домагатися тільки цього пастеризованого молока, яке одиноко дає запоруку, що в ньому нема бактерій заразливих недуг. — Уважайте на наш охоронний знак на пляшках і за- тичках.

примітити не можна, а тимсамим неможливо звичайним способом перекопатися про якість молока. Звідси походить загальна байдужність до якості молока.

Бактерії, що попадають ріжним способом до молока і в ньому розвиваються, ділимо загально на дві категорії:

- 1) бактерії, що викликають недуги в людським організмі (патогенні — недуготворчі),
- 2) бактерії нешкідливі для людини (апатогенні).

Першу категорію бактерій (недуготворчих) ділимо знову на дві частини, залежно від їх походження:

- 1) бактерії тваринного походження, до яких зачисляється головню тваринні сухоти та прищипи,
- 2) бактерії людського походження, як тиф, червінка, дифтерія, шкарлатина і людські сухоти.

Перші з них дістаються до молока просто від недужих тварин (коров), а другі попадають туди від людей, зі заразливими недугами, гри зустрічі з молоком від самого удою аж до хвилини, коли його перелівають до спожиття (хворі

Ендецька іронія про українські вулиці міста Львова.

Чому польська преса не порівнює український вимог у Львові з вимогами поляків у Гр...

та нашу статтю про вулиці міста Львова — польська преса наче води в рот набрала. Справді важко шонебудь казати, коли перебігаєш вулицю і дивишся на українське населення і положення та вигляд, та ще й пригадуєш історичне походження Львова і його культуру і демографічні зв'язки з українським народом і українською територією. Не маючи що сказати, ендецький „Кур'єр Львовський“ не стерпів. Його „спец“ від „справ руських“ К. Гр. дозволив собі на черговий масивний вискок супроти українців. Пишучи в останній літературно-науковій додатку „Кур'єра“ робить м. і. таку увагу: „Вулиця Паньківська, вилікує свою назвою зацікавлення львівських парубків, виводить назву від монастиря СС. Василянок, який існував тут до 1783 року, про що забуло „Діло“ вичислюючи недавно думки з рускими назвами та жаліючись на нібито на де їх число.“

П. К. Гр. уважає певне, що його іронія дуже дотепна. Цікава тільки річ, що він лаявся іронізував на тему претензій своїх земляків, що счинили такий крик нпр. за будову нових вулиць у Гребеніві? 20 відс. українців у т. л. вулиці з привішаними, до яких мають претензії поляки, одну вулицю без одного дому, одну вулицю сліпу з 11-ти числами й погану, одну за світом. Тимчасом у такому Гребеніві, де-і наскрізь українській громаді, що в війні втратила 2 (два) постійні мешканці — поляки, прайм урядовці, польська влада і польська преса робить всі можливі заходи (в останньому числі старосту усунуло 6-ох членів громад. ради), щоб українці добровільно відступили грунт на будову станиці польонізації! Це справді знаменитий приклад, як ріжно пл. Грабники інтерпретують обов'язки самоуправних установ супроти місцевого населення і які ріжні погляди існують на „національну толеранцію“. У світлих фактів „іронія“ п. К. Гр. є цинічним примітивним сорта, зачерпленням з етики одного неєвропейського племені.

доярі, нечисте начиння, неправильне перекладання і перевіз молока, приміщення та осіб, заняті при продажі набулу).

Гігієна молока.

Найзвичайнішим способом охорони молока від недуготворчих бактерій-заразників, це зрештою чистота при обходженні з молоком. Вона починається від перевірки здоровельного стану і чистоти дійних коров, ясної, продуктивної і чистої стайні. Крім того треба дбати за здоровельний стан людей, що ходять коло коров і головню осіб, що доять та переносять молоко. Після того чистота молока залежить у значній мірі від того, як і де його переохочується, перевозиться (переноситься) і продається.

Побіч зразкової чистоти при молочній гальмує вплив на розвиток бактерій має холодження молока зараз по удою та швидка його в холоднім стані до продажі та спожиття.

Із наведених тут вимог до доброго молока стане тепер кожному ясно, яку велику небезпеку криє в собі так зване торгове (риночне) молоко, невідомого походження і без відповідної контролю.

У цьому відношенні вже великим поступом уперед є збут молока через поважні, головню кооперативні організації, які є в спротив доглядати над добуванням молока, а передовсім дбати, щоб як слід поводитися з ним, перевозили і продавали.

Пастеризація молока.

Всеж таки наскрізь ідеальні відносини в цьому напрямі назагал рідкі, навіть при дуже високій хліборобській культурі. Нпр. у З'єднаних Державах Північної Америки на 671 хліборобських господарств усього 250 дістало відповідний дозвіл на продукцію цього зразкового молока „без бактерій“, що продається під таким означенням і через те є кількаратьо дорожче як звичайне молоко.

Одначе щоби можна було без великої втрати праці і капіталів передати до домог безспірно здорове молоко, то для цього треба, крім старанного добування і обходження з молоком, так звану пастеризацію (істотно в більших містах).

Пастеризація молока це є підгрівання його в відповідних апаратах до висоти 80°—85° С. протягом однієї хвилини та нагале схолодження понижче 10° С.

Підгрівання для пастеризації може теж відбуватися при нижчих температурах, зате підчас довшого часу.

При яких температурах і протягом якого часу гинуть усі бактерії в молоці, це бачимо з такої таблиці:

підгрівання при температурі	70°	75°	80°	85°	90°	С
гинуть бактерії протягом	15	10	5	3	1	хвилин

Одні бактерії вистоять вище температури, другі гинуть уже при нижчих. З тої теж причини пастеризація не обмежується тільки до самого підгрівання молока, але вимагає нагале та низьке схолодження його.

Це має на меті передовсім знищити горячі ті бактерії, що живуть при середніх температурах і рівночасно забити тих, що вистоять вище температури, зате гинуть при нагалим низьким схолодженні. При цьому треба з натиском підкреслити, що пастеризація різниться від довготривалого варіння молока, що через неї не вкорочується відживної вартості молока. А зокрема:

1) Пастеризація не вбиває вітамінів.
2) Пастеризація охоронює втрату альбумінів, що варінням перемінюються в тяжкостворні білки.

3) Пастеризація хоронить молочний цукор та товщі перед некорисними хемічними перемінами, які повстають наслідком довготривалого варіння.

Іншими словами, правильно та амільо переведена пастеризація доброго молока дає повну поруку, що консумент дістає здорове і відживне молоко.

Недостаточно або нефахово переведена пастеризація не дає справжньої користі, а навпаки, — часом шкоду.

Тому купувати пастеризоване молоко, це всеж таки річ довіря до солідності і фаховості підприємства, що пастеризацію переводить.

А. Палій.

АРЕШТУВАННЯ СЕРЕД ЕМІГРАНТІВ У НІМЕЧИНІ.

Польські джерела повідомляють із Берліна, що там переведено знову арештування серед емігрантів українців і росіян.

До президії поліції при пол. Олександра спровадили м. ін. ген. Біскупського під закидом шпонажів в хосен Франції, ген. Лямпе під закидом, що доставляв французькому розвідному відділові вістки про настрої у райхсвері, ген. Захарова під закидом, що вдержував взаємини із більшовицьким розвідним бюро.

Арештували теж Полтавця-Остраницю під закидом, що нав'язав звязки із Інтеліженс Сервіс.

ЗІЗД НАЦ.-СОЦІЯЛ. ПАРТІЇ.

Проклямація Гітлера до нім. народу.

1. вересня отворили у Нірнберзі зізд нац.-соціалістичної партії. Отворив зізд заступник голови партії Гес. Він привітав представників Великої Фашистської Партії й італійську делегацію. Авто, що ним приїхав Гітлер, обкидали цвітами, що ледви могло підставитися крізь юрбу. Квартира Гітлера є в таборі пробравників. Над Нірнбергом заборонили перелітати літакам підчас зізду. Табори мають водопроводи й електричне світло. Полеві кухні найвищої конструкції обслуговують учасників зізду. Вночі відчитали прокламацію Гітлера до німецького народу.

По широкому світі.

Гіндсбург іменував міністра Райхсвері, ген. Блюмберга генерал-майором, а міністрові летунства, пруському прем'єрові і капітанові Герінгові надав степені генерала піхоти з правом носити орденів Райхсвері.

В Труве відбуваються вправи 140 французьких літаків при участі цивільного населення.

До Варшави приїхав мадирський міністр хліборобства Калія, примас Шереді, бувиш, міністр освіти Ернст, віцеканцлер союзу Цетлер, др. Сехені, пос. Турі, заступник держ. секретаря Ієші, сойм, посол Гергер та посол Фабіні.

Як відомо, німецький амбасадор у Вашингтоні відмовився переслати през. Гінсбургіві аплет американських жидів у справі положення жидів у Німеччині. Голова союзу жидів Вернард Дайтш вислав цей аплет безпосередньо до Берліна.

ШПОНАЖА В НІМЕЦЬКИХ КОНСУЛЯТАХ.

Ньюйорська „Івнинг Пост“ повідомляє, що німецький уряд закордонних справ утворив у Зл. Державах філію тайної поліції та стараться заховати це в тайні. Філії ті працюють тепер у Ньюйорку, Бостоні, Шикаго, Ньюорлеансі і Льюс Анджельос. Акцією тією кермують консуляти, а справжньою шпонажею займаються місцеві нац. соціалісти.

НОВИНКИ

— Заупокійне Богослуження за душу бл. п. о. Івана Фіголя відправиться в неділю 3. вересня о год. 12. в полудне — на яке Товариство катихитів запрошує всіх знайомих Покійного і всіх вірних.

— Редакційні вісти. Дня 1. вересня вернув з відпочинкової відпустки головний редактор нашого щоденника Вас. Мудрий. Того самого дня почав редакційну працю після відпустки і ред. д-р Михайло Рудницький.

— Де записати діти? Чимало батьків найшлося у прикрому положенні, коли не найшли місця для своїх дітей у міських народних школах, чи державних гімназіях. З допомогою може їм прийти Мала Духовна Семінарія у Львові, (Сикстуська 39 а), де є ще кілька місць у І. класі, що відповідає V. народній, з додатком латинської мови.

— Підтримуймо наш промисл. Ми є свідками дуже невідрадного явища, а саме, що наші свідомі громадяни, а також шкільна молодь купує багато цукрових виробів у чужих крамницях та фірмах, забуваючи при цьому на те, що у Львові при вул. Руській ч. 20. є нововідкрита наша крамниця з виробами української фабрики цукорків „Фортуна Нова“. Крамниця має всякі найвибагливіші цукрові вироби, а крім того уряджена по європейськи на основі проектів мистців Гордінського і Коверка. До крамниці приємно зайти, а ще приємніше купувати, бо прислуга в ній симпатична і чина. Тому не забувайте за цю українську крамницю — та не забудьте поучувати дівчату, щоб вона купувала солодощі тільки в цій новій крамниці „Фортуни Нової“.

— Вищий Музичний Інститут ім. М. Лисенка у Львові подає до відома, що державні урядовці, які посилають своїх дітей до Муз. Інституту одержують економічний додаток. Крім того усім елевам Інституту прислужують залізничні карти, згідно знижки. Рівночасно повідомляється, що з вереснем цього року отвиряє Муз. Інститут дві нові філії у Львові, а то: одну для вигоди мешканців Богданівки і Левандівки, а другу для стрийської діляниці. Вписи до філії на Богданівці і Левандівці відбуваються щоденно в Центральному будинку, вул. Шашкевича ч. 5. від год. 10—12 передпол. і 3—6 попол., а до філії Стрийської діляниці від год. 4—6 попол. в канцелярії дівочої школи Т. Шенченка, вул. Мохнацького ч. 12. Шкільні оплати та в центральному Інституті, як у всіх його львівських філіях значно знижені, що родичі наших дітей повинні повітати з правдивим признанням, і громадним вписуванням дітей до рідної музичної установи і в філії підперти шляхотні стремління нашого Музичного Товариства.

— Чи маєте вже „НОВИЙ САМОУПРАВНИЙ ЗАКОН“? Необхідна брошура для кожного громадянина. Ціна тільки 40 сот. з поштовою пересилкою 55 сот. Замовляти в Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10, II.

— Українська пісня в радіо. Відомий наш оперовий співак М. Маслюк (Мартіні) відспіває в понеділок дня 4-го ч. м. українські пісні Ярославенки. Авдіція почнеться в год. 18.30 у львівському радіо.

— Арештування. Львівська поліція арештувала 31. серпня ч. р. Василя Данилова, ученика української промислової бурси при вул. Пасичній ч. 2, мабуть у звязку з летючками на Зелені Свита.

— Новий пресовий декрет має бути оголошений в найближчому часі. Між іншим декрет заборонює білі плями наслідком конфіскат на їх місце має бути вставлений текст. Ця постановка спричинює теж для друкарні нові труднощі й видатки, бо для ротацийних машин треба буде робити нові матриці і плити.

— Хто виграв доярівку? В п'ятницю в тігненні доярівку аплет виграні на такі числа: 40.000 дол. на ч. 1392937, 8.000 дол. на ч. 1310510, 3.000 дол. на ч. 1363702, 381658, 850623, 1.000 дол. на ч. 811565, 198128, 1465239, 747127, 1269788, 300 дол. на ч. 37588, 947627, 1057903, 1196567, 462275, 788807, 1419433, 275689, 865027, 1100575.

— Популярний потяг до Скольного урухомить львівська дирекція залізниць в неділю, 3. ч. м. ядро згодоситься достаточна кількість учасників. Зголошуватися в бюро подорожі.

— Хліб подешевів у Львові. На основі рішення пекарів від 2. ч. м. обов'язують такі ціни хліба: 1 кл. хліба з темної житної муки в пекарні 22 с., в склепі або в будці 24 с.; хліба з житної муки урядового типу в пекарні 31 с., в склепі 33 с. Пшенично-житний хліб, т. зв. люксовий залишується без зміни і коштує в пекарні 35 с., в склепі або в будці 37 с. Булки без зміни.

— Признався до вбивства. Арештований під закидом убивства мостиської купчихи Шляфовой та її дочки муляр Зих признався до дугогубства та подав докладно як доконав його. Він скрився ок. 8. год. вечером у комірці Шляфів на подвір'ю. В хаті не було нікого. В 10. год. вийшла Шляфова. Коли Зих вийшов до кухні, Шляфова спитала його, чого хоче, він відповів, що хоче побачити чи висохла стіна в спальні, яку направив. Коли Шляфова пішла з ним до спальні, Зих ударив її залізною штаблею в голову. Небаром вернулася й Шляфівна та не прочуваючи, що мати не живе, вже вийшла до спальні, Зих і її вдарив залізною в голову. Останком сил підвелася Шляфівна та вибігла до кухні а відтам скрилася в магазині. Коли Шляфівна вернулася, щоб рятувати маму, Зих прискочив до неї та став її топтати обшасми, поки не згинувла. Коли ствердив, що обі живі, вже неживі, забрав зі шухляди 110 зол., 2 перстені, 10 австрійських п'ятыкоронівків. Зі свічки, яку полишив у хаті, занялася хата, а коли прохожий поліціант заалармував про вогонь, Зих був одним із перших, що гасили пожежу. Як причину дугогубства подав, що зробив це з нужди. Його батько, щоправда, багатий будівничий в Мостиськах, однак йому не давав грошей, а він не мав із чого вижити з жінкою та трьома дітьми.

— Відгук поліських подій. Нагальний суд проти 9-ох осіб. В дні 2, 3, 4, вересня ч. р. відбудеться нагальний суд у Кобрині проти 9 молодих людей (1 жидівка і 8 українців) за викликання заворушень в 4. волостях кобринського і берестейського повіту, а то: Жабінська, Новосілецька, Озаська і Кашен-Журавецька. Прокуратура виготовляє дальший акт обвинувачення проти яких понад 60 осіб. Закидують їм, що в Новосілі хотіли розбратити постерунок, а в околиці викликати повстання, бо — мовляв — вже в західній Галичині обняли уряд робітники і селяни — та в цілій Польщі революція, а тільки Новосілка остала. Кажуть, що головну агітацію вели комуністи-жиди. Відомо, що у звязку з тими подіями найбільше потерпіли українські громадяни й установи, хоча не мали нічого спільного з тою нещасливою акцією. Найбільше потерпіли села: Новосілки, Павлополь, Звори, Франкополь.

— Пожежа. В селі Бабчій пов. Надвірна вбухла пожежа в домі Озлі Штайгмана. Вогонь знищив землеродні, інвентар і стайню. Шкоду обчислюють на 8.000 зол. Підозрівають, що вогонь підложено з підсти.

— Краєва хроніка. Повітового команданта поліції в Березові, Дрезинського усунено з урядування у звязку зі справою вбивства Худзіка. — Окружний суд у Катовицях засудив за шпигунство братів Гінтера Наймана на 2 роки і Рудольфа Наймана на 9 місяців в'язниці.

— Пошесть шурів. У Петриківцях коло Живця появилася у великій кількості шурів. В короткому часі так розмножилися, що роблять великі шкоди хліборобам а навіть підгризають залізничні підклади й державну дорогу.

— Смердючий плінь розіллалася невідомі люди в жидівській цукорні в Єрусалимських алеях у Варшаві, тому гості мусіли вийти. Невідомі люди облили нафтою городовину в жидівській крамниці при вул. Новолице 29. У книгарні „Зіта Нуова“ арештували 20-літн. фризійського практиканта Гаврва, що обідав книжки смердючим плінном.

— Шкільну обуву для хлопців і дівчат та відповідні до того панчохи купують в крамниці

Дель-Ка

Дешеві — вигідні — тривалі.

— Музична Школа С. Каспарек (ул. Кохановського 4 тел. 55-43) оголошує вписи (11—13 і від 16—18) до хоральної класи. Виводу веде управитель оперової школи проф. Ч. Крижановскі, ставити голос проф. М. Мелбамова, ансамблевий спів проф. Ва. Брилл. Пробі телосі панів в середині, панів в суботи в год. 18-18.

3 листів до Редакції.

Львів, 1. вересня 1933.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Супроти сензаційної вісти, поданої в „Новому Часі“ і в польському „Експресі Вечерньому“, прошу аспіако умістити в „Ділі“, що я не був ніколи членом Українського Нафтового Товариства „Китачка“, які не належж до управи цього товариства, які не займався ніколи емпією улаа з цього товариства.

Д-р Кость Лезицький.

